

Ce își doresc elevii de la noul ministru al educației?

De 4 zile, educația nu are un ministru cu puteri depline, care să se poată implica activ în rezolvarea celor mai grave probleme cu care sistemul se confruntă în această perioadă: implementarea reformei legislative aferente programului „România Educată”, asigurarea resurselor bugetare necesare pentru a oferi gratuitatea pe transport pentru elevii navetiști și, nu în ultimul rând, rezolvarea obstacolelor cauzate de criza energetică, care pune sub semnul întrebării modul în care școlile vor funcționa în această iarnă.

Cu atât de multe probleme care așteaptă o rezolvare, instabilitatea politică este ultimul lucru de care sistemul de învățământ românesc are nevoie. Orice zi în care Ministerul Educației nu își reintră în ritmul normal de lucru este o zi pierdută, în care am putea construi un viitor mai bun pentru elevii din România.

În acest sens, Consiliul Național al Elevilor a solicitat prim-ministrului și președintelui României să trateze cu maximă responsabilitate situația în care ne aflăm și să numească, în cel mai scurt timp posibil, un nou ministru, care să îndeplinească următoarele criterii: să fie o persoană integră, ale cărei competențe profesionale să nu poată fi puse în nicio secundă sub semnul întrebării, să fie o persoană cu o viziune bine întipărită în minte despre modul în care sistemul de educație ar trebui să arate în viitor, să fie o persoană care se poate menține departe de orice ingerințe politice care afectează și acum învățământul, să fie o persoană care înțelege necesitatea implementării unei reforme reale și curajoase în sistem și, nu în ultimul rând, să fie o persoană care înțelege nevoia unui parteneriat solid cu cei mai importanți actori implicați în actul educațional: elevi, profesori și părinți.

Prezentul document a fost elaborat de către reprezentanții elevilor pentru a sprijini noul ministru, oricare ar fi acesta, în creionarea unei imagini clare despre nevoile beneficiarilor direcți ai educației, iar respectarea lui este esențială pentru a crea un sistem educațional cu adevărat centrat pe elev și pe nevoile acestuia.

Biroul executiv al Consiliului Național al Elevilor

I. PROIECTUL „ROMÂNIA EDUCATĂ” ȘI REFORMA LEGISLATIVĂ

Dezbaterile din educație au fost marcate, cu precădere în ultimul an, de proiectul „România Educată”, inițiat de către Președintele României, Klaus Iohannis. Consiliul Național al Elevilor a fost implicat în toate etapele proiectului și a adus constant propuneri de îmbunătățire, în așa fel încât forma finală să vină cu soluții la problemele cu care se confruntă elevii români. Proiectul „România Educată” reprezintă cea mai bună oportunitate pentru a implementa reforme reale în învățământ, iar decidenții trebuie să își asume un calendar foarte clar de implementare a obiectivelor sale.

Unul din obiectivele principale ale proiectului se referea la reformarea legislației din sistem, prin adoptarea unei noi Legi a educației. În acest sens, Guvernul României, prin Ministerul Educației, a lansat în luna iulie proiectul Legii învățământului preuniversitar, în dezbatere publică. Prin urmare, Consiliul Național al Elevilor a transmis, pe cale oficială, un număr de 85 de amendamente asupra textului legislativ, care, odată implementate, ar putea reprezenta pași importanți către un sistem de educație centrat cu adevărat pe elev.

În ceea ce privește implementarea proiectului „România Educată”, Consiliul Național al Elevilor crede că viitorul ministru al educației ar trebui să își fixeze următoarele obiective:

- publicarea formei consolidate a proiectului Legii învățământului preuniversitar;
- militarea pentru accelerarea procesului de adoptare a legislației primare și a legislației subsecvente până cel târziu la începutul lunii mai 2022, astfel

CONSILIUL NAȚIONAL AL ELEVILOR

încât modificările ce intră în vigoare din septembrie 2023 să poată fi bine promovate;

- asumarea, în Guvern, a unui calendar foarte clar de implementare a obiectivelor proiectului „România Educată”;
- asigurarea unor măsuri de tranziție către noua lege.

II. TRANSPORTUL ELEVILOR

Odată cu începerea noului an școlar, a fost redeschis subiectul transportului elevilor, care ne arată, din nou, consecințele pe care incoerența din măsurile adoptate de autorități în ultimii ani afectează sute de mii de elevi în fiecare an.

Actualul cadru legislativ nu rezolvă problematica transportului, ținând cont de faptul că impune un sistem de decont în baza unor tarife maxime, nerespectate de operatorii de transport și care are probleme majore care țin de modul de implementare. În urmă cu o săptămână, Ministerul Educației a anunțat intenția de promovare a unui proiect de ordonanță de urgență care introduce o sumă lunară forfetară pentru elevii navetiști. Conceptul a fost agreat de către Consiliul Elevilor, însă doar ca măsură de compromis, până la momentul la care consiliile județene vor semna contractele de delegare a gestiunii serviciului public cu operatorii de transport, așa cum de altfel prevede legislația în vigoare.

În acest sens, elevii reprezentați fac viitorului ministru al educației următoarele recomandări:

- promovarea conceptului de constituire a unui grup de lucru interministerial responsabil de rezolvarea problematicii transportului elevilor, în care să fie implicate toate ministerele de linie: Ministerul Educației, Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării și Ministerul Transporturilor;
- adoptarea proiectului de OUG privind implementarea alocației forfetare și a metodologiei de acordare și decontare a sumelor aferente în cel mai scurt timp posibil;

CONSILIUL NAȚIONAL AL ELEVILOR

- asigurarea îndeplinirii obiectivului privind achiziționarea microbuzelor școlare prin intermediul PNRR;
- militarea pentru introducerea, în bugetul de stat pentru anul 2023, a sumelor necesare pentru subvenția operatorilor de transport;

III. FINANȚAREA EDUCAȚIEI

Subfinanțarea cronică a învățământului din România este principala cauza pentru multele obstacole care stau în calea îmbunătățirii calității actului educațional. Țara noastră este, în continuare, în topul țărilor din Uniunea Europeană care alocă cel mai puțin pentru sectorul de educație. Anul 2022 a adus pentru învățământul românesc puțin peste 2,2% din PIB, dincolo de faptul că Legea educației naționale stabilește pragul minim de 6%, iar media europeană se află la aproximativ 4,7%.

De la imposibilitatea elevilor din mediile defavorizate de a ajunge la cursuri, salariile foarte mici ale cadrelor didactice și până la lipsa unei infrastructuri educaționale moderne și adaptate nevoilor elevilor, subfinanțarea contribuie semnificativ la accentuarea problemelor sistemice. Singurul mod prin care statul poate contribui activ la creșterea calității educației din România este să facem investiții sustenabile în sistem, în joc fiind viitorul a milioane de copii.

În ceea ce privește finanțarea învățământului, elevii reprezentanți formulează următoarele recomandări pentru noul ministru al educației:

- constituirea, de urgență, a noului Consiliu Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar (CNFIP) și organizarea unei întâlniri a acestui for, în vederea stabilirii unui nou cost standard per elev, adaptat la nevoile actuale ale sistemului, diferențiat pe mai mulți coeficienți care să țină cont de mediul din care provine elevul, de situația socio-economică a acestuia, riscul de abandon școlar din comunitate etc.;
- realizarea unei analize a necesarului bugetar minim în sistemul de învățământ, care să cuprindă toate cheltuielile elevilor și unităților de învățământ, pe modelul coșului minim de consum pentru un trai decent;

CONSILIUL NAȚIONAL AL ELEVILOR

- creșterea procentului din Produsul Intern Brut alocat segmentului de educație în anul 2023 cu cel puțin 1%, pentru a adapta eforturile la noua Lege a învățământului preuniversitar;

IV. PLANURI-CADRU ȘI CURRICULUM

Ultimii ani au făcut ca reforma curriculară să devină un adevărat măr al discordiei al dezbaterii din educație. De-a lungul timpului, majoritatea miniștrilor educației și-au propus implementarea unei reforme curriculare, însă niciunul dintre aceștia nu a reușit să finalizeze un set de planuri-cadru noi, care să aducă cu adevărat o reformă curajoasă și care să pună accentul pe elev și pe nevoile acestuia.

Chiar dacă planurile-cadru pentru învățământul gimnazial au fost modificate în așa fel încât să facă tranziția către un sistem de predare-evaluare axat pe competențe, ele nu au fost corelate și cu situația de fapt din liceu. Astfel, elevii care finalizează acum cursurile învățământului gimnazial și care au avut un parcurs educațional substanțial modificat vor ajunge să studieze, la liceu, după un set de planuri-cadru aprobate în anul 2009. Venirea unui nou ministru reprezintă oportunitatea perfectă pentru reformarea reală a planurilor-cadru pentru toți elevii.

Recomandările Consiliului Național al Elevilor pentru noul ministru al educației:

- introducerea curriculumului la decizia elevului din oferta școlii (CDEOȘ), care să fie ales în mod real de elev, în funcție de obiectivele sale educaționale;
- asumarea introducerii unei ponderi mai mari a CDEOȘ în noile planuri-cadru, cu precădere în ciclul superior al liceului;
- promovarea dreptului elevilor de a alege, astfel încât elevii să își dezvolte abilitățile de autocunoaștere; dezvoltarea serviciilor de consiliere și orientare școlară și vocațională

CONSILIUL NAȚIONAL AL ELEVILOR

- adoptarea noului set de planuri-cadru până la începutul anului 2023, astfel încât el tranziția să înceapă din anul școlar 2023-2024 și să fie una care să nu creeze obstacole de orice fel;
- constituirea comisiei pentru validarea planurilor-cadru;
- corelarea noilor planuri-cadru cu un set de competențe de bază, care să reflecte profilul absolventului;

V. EVALUAREA REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII

Odată cu reforma arhitecturii curriculare, este nevoie și de modificarea sistemului de evaluare folosit în învățământul românesc, astfel încât acesta să fie axat pe evaluarea de competențe mai degrabă decât pe evaluarea cunoștințelor.

Pandemia a făcut ca problemele cu care sistemul de evaluare se confruntă să se nuanțeze, actualele instrumente nemaiputând fi considerate obiective și relevante în contextul actual. Consiliul Național al Elevilor a solicitat Ministerului Educației reformarea întru totul a sistemului de evaluare a rezultatelor învățării, pentru a elimina mentalitatea conform căreia rezultatul scris al unei evaluări este singurul care contează, mentalitate care se propagă din ce în ce mai des atât în rândul elevilor, cât și în rândul profesorilor și al părinților. Investiția în funcție a unui nou ministru reprezintă oportunitatea perfectă pentru a conștientiza, la nivel de sistem, faptul că evaluarea este un proces de învățare și trebuie tratat ca atare.

În acest sens, Consiliul Elevilor formulează următoarele recomandări pentru viitorul ministru al educației:

- redactarea unui ghid metodologic pentru elaborarea planurilor individualizate de învățare, care au devenit obligatorii conform noului ROFUIP și proiectului Legii învățământului preuniversitar;
- susținerea unor evaluări standardizate transdisciplinare la începutul și sfârșitul anului școlar, prin care să se evalueze gradul de alfabetizare funcțională și gradul de deprindere al competențelor-cheie;

CONSILIUL NAȚIONAL AL ELEVILOR

- implementarea unor programe de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, prin care să se pună accent pe modul de utilizare al unor instrumente de evaluare moderne, axate pe evaluarea competențelor;
- stabilirea clară a unor standarde de învățare, a unor trepte de evoluție și a unor descriptori de performanță.

VI. ECHITATEA ÎN EDUCAȚIE

Una din problemele stringente ale învățământului din România este inechitatea care îl caracterizează. Conceptul de incluziune educațională este din ce în ce mai des menționat în documentele de politică publică și în actele normative, însă realitatea din teren este una cu totul diferită: de la diferențele imense dintre urban și rural și până la oportunitățile reduse de învățare pentru elevii cu statut socio-economic dezavantajat, inechitatea conduce la creșterea accelerată a ratei abandonului școlar din România.

Deși majoritatea celor implicați în educație au constatat faptul că este nevoie de reformarea sistemului de învățământ, astfel încât acesta să pună mai mult accent pe echitate și incluziune, mai degrabă decât pe elite, guvernarea au întârziat să apară cu soluții sustenabile. De aceea, schimbarea conducerii Ministerului Educației reprezintă o oportunitate perfectă pentru a readuce pe tapet problema lipsei incluziunii școlare și pentru a construi politici publice de impact care să aducă un plus de echitate în școlile românești.

În acest sens, Consiliul Național al Elevilor formulează următoarele recomandări pentru noul ministru al educației:

- recapacitarea Comisiei Naționale pentru Desegregare și Incluziune Educațională (CNDIE) și organizarea unei întâlniri a acesteia pentru a creiona un plan de acțiune cu privire la creșterea gradului de incluziune în școli;
- asumarea principiului desegregării școlare ca principiu care să guverneze învățământul preuniversitar;
- dotarea școlilor cu infrastructură educațională incluzivă (rampe, grupuri sanitare accesibile pentru persoane cu dizabilități, materiale didactice

CONSILIUL NAȚIONAL AL ELEVILOR

- adaptate pentru elevii cu deficiențe de auz/vedere etc.); creionarea unui model de „școala prietenoasă cu toți copiii”;
- asumarea unui calendar pentru desființarea școlilor speciale și pentru integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă;
 - dezvoltarea programelor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice, astfel încât să se pună mult mai mult accent pe modul în care ar trebui abordate subiectele legate de incluziune și combaterea discriminării, pe model de lucru cu elevii cu CES;
 - dezvoltarea programelor de consiliere școlară și asigurarea a cel puțin 1 oră de consiliere/lună pentru fiecare elev;
 - consolidarea comisiilor pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și pentru promovarea interculturalității, astfel încât membrii acestei comisii să poată desfășura activități menite să transforme mediul școlar din care fac parte într-unul incluziv și prietenos cu elevii;
 - scăderea normei consilierilor școlari, pentru a asigura eficiența în activitatea desfășurată de către aceștia.